

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C II

ASIA: _____

Haagissa olevan lähetystön raportti n:o 1.

v.a. Neuvonhoidaja Lohberg

12/1 1936.

H A A G I S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

KIRJELMÄ n:o 25.

Haagi S S A 14 P : N Ä t a m m i K U U T A 19 35 .

VIITTAUS: N

P : N Ä K U U T A 19 P : T T Y n : o

VIITTAUS: D . U . M 19

ULKOASIAINMINISTERIÖ	
1 220 Val. O - 36 .	
12/1-36	
5	CH

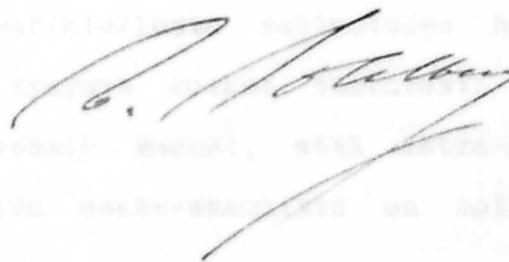
..... Ulkoasiainministeriö L L E

ASIA: Raportti n:o 1.

Lähetystö kunnioittaen oheisena lähettää raporttinsa
n:o 1, jonka aiheena on:

Alankomaiden suhtautuminen italialais - abessinialaiseen
sotaan.

V.a. Asiainhoitaja:

H A A G I SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 1.

Haagi ssa 12 p:nä tammi kuuta 19.36.

1 230 Tal. B - 36.

17/11-36

Asia: Alankomaiden suhtautuminen
Italialais - Abessinialaiseen
sotaan.

5 CII

Hyökkäys Ruotsin ambulanssia vastaan on täällä herättänyt yleistä suuttumusta ja, lukuunottamatta muutamia natsilehtiä, joita ei oteta vakavalta kannalta, on Hollanin lehdistö erittäin jyrkästi arvostellut tätä, samoin kuin muihin punaisen ristin ambulansseihin kohdistuneita hyökkäyksiä. Jopa on tehty aloite rahankeräykseenkin Ruotsin punaisen ristin hyväksi pommituksesta aiheutuneen aineellisen vahingon korvaamiseksi.

Kysymykseen petroolin vientikiellosta suhtautunee hallitus jonkunverran pidättyväisesti. Kysymys koskee tuntuvasti Alankomaitten taloudellisia etuja senkin vuoksi, että Astra-nimisen suuren rumonialaisen öljy-yhtiön osake-enemmistö on hollantilaisissa käsissä.

Puhuessani äskettäin takäläisen ulkoasiainministeriön poliitistien asiain osaston päällikön kanssa m.m. aikaisemmista huhuista siitä, että Italia olisi ilmoittanut käsittävänsä petrooliembargoa vihollistekona, hän mainitsi, ettei mitään tällaista ilmoitusta ole tehty Alankomaiden hallitukselle. Siitä riippumatta hän piti petrooliembargoa epäkäytännöllisenä toimenpiteenä, joka olisi omiaan luomaan enemmän vaikeuksia kuin

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

hyötyä varsinkin kun Italia sinä pitkänä aikana, jona embargosta on ollut kysymys, on ennättänyt hankkia itselleen suuria varastoja, sekä viittasi siihen, että sota rupöaa nyt muutenkin käymään italialaisille niin huonosti, että tähän saakka toimenpannut pakotteet voitaneen pitää riittävinä. Huomautukseeni, että lehtitietojen mukaan Ruotsi ehkä ehdottaa lisättyjä pakotetoimenpiteitä huomautti hän, että Ruotsin taholla ennenkin on havaittua halua periaatteellisista syistä mennä pitemmälle kuin mitä käytännölliseltä kannalta on tarkoituksenmukaista sekä viittasi siihen, että Englannin tahollakin nyttemmin on ruvettu epäilemään embargon suotavuutta, joten arveli kysymyksen sen toimeenpanemisesta raukenevan.

Ettei Alankomaiden hallitus (eikä liioin lehdistö) näin ollen ole katsonut syytä olevan erikoisesti ajaa petrooliembargon toteuttamista ei merkitse sitä, ettei hallitus olisi pyrkinyt tai edelleen pyrkisi osaltaan tehokkaasti toteuttamaan kansainliiton periaatteita hyökkäyksen uhriksi joutuneen valtion eduksi.

Kuvaava tässä suhteessa on Hollannin ulkoasiainministerin vastaus erääseen I kamarissa tehtyyn välikysymykseen: Toinen hollantilaisen natsipuolueen kahdesta kansanedustajasta oli äskettäin erään lehtikirjoituksen johdosta, jossa lausuttiin otaksumana, että Alankomaidenkin hallitus oli myöjävaikuttanut Hoare - Lavalin ehdotuksen epäonnistumiseen ilmoittaen käsityksensä siitä Edenille, asettanut ulkoasiainministerille kysymyksen oliko hallitus ilmoittanut käsityksensä rauhan ehdotuksesta Edenille sekä minkälainen tämä käsitys oli kuin myös, mikäli tämä lehtikirjoitus oli väärä, eikö ulkoasiainministeri katso

maan etujen vaativan tällaisten väärin tietojen peruuttamista, jotka saattavat Alankomaiden neutraliteetin epäilyksen alaiseksi ja herättävät käsityksen, että hallitus vastustaa rauhan palauttamista tarkoittavia aloitteita.

Tähän antoi ulkoasiainministeri t.k. 11 päivänä julkaistun kirjallisen vastauksen, jonka mukaan hän, 18 miehen komitean ollessa koolla Genevessä joulukuun 12-19 päivinä, oli antanut Alankomaiden edustajalle tehtäväksi suullisesti esittää Edenille hallituksen huolestumisen brittiläis-ranskalaisten rauhanehdotusten johdosta. Joskin hallitus luonnollisesti tervehti jokaista yritystä, joka on omiaan nopeasti ja tyydyttävällä tavalla lopettamaan ristiriidan oli se sitä mieltä, että kysymyksessä olevien ehdotusten toteuttaminen kansainliiton johdolla käsittäisi palkinnon omankäyttöoikeudelle kansainvälisessä yhteiselämässä ja kansainliiton väärinkäyttöä siinä mielessä, että väkivalta täten hyväksyttäisiin ja haitallinen ennakkotapaus aikaansaataisiin, johon Hollanti kansainliiton jäsenenä ei tahtonut myötävaikuttaa.

Joskin välikysymyksen viimeinen kohta (dementian tarpeellisuudesta) siis perustuu väärään edellytykseen, huomauttaa ulkoasiainministeri edelleen, ettei välikysymyksessä ole pidetty kylmiksi silmällä sitä seikkaa, että senjälkeen kuin Italian esiintyminen Abessiniaan kohtaan on pantu vireille kansainliitossa ja liitosta johtuvat velvollisuudet on todettu rikotuiksi, se tapa, jolla ristiriita päätetään koskee koko kansainliittoa eikä vain riitapuolia. Oli muistettava, että ehdotusten, sisältönsä mukaan, piti tulla lopullisiksi vasta kansainliiton neomaksuttua minkävuoksi muittenkin liiton jäsenten oli lausuttava käsityksensä siitä oliko tässä todellakin kysymys ehdotuksista,

jotka muodostaisivat sopivan perustan "rauhan edistämiselle ja eurooppalaisen sodan estämiselle".

Olen eräiltä tahoilta kuullut ihmettelyä siitä, ettei Alankomaiden hallitus aikaisemmin ole julaissut tietoja tästä Genevessä tekemästään demarchesta. Sensijaan ulkoasiainministerin vastaus p.o. välikysoymykseen selvydydessään ei jätä toivomisen varaa, vaan painostaa mitenkä kategorisesti Alankomaiden hallitus on vastustanut Hoare - Lavalin ehdotuksia.

V.a.Asiainhoitaja:

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C II.

ASIA:

Kaajissa olevan lähetystön rap. n:o 2.

V.a. Asiamiehittäjä Sohlberg.

12/3 1936.

H A A G I S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

KIRJELMÄ n:o 238.

Haagi S S A 14 P: N Ä m a a l i s K U U T A 19 36.

VIITTAUS: N

P: N Ä K U U T A 19 P: T T Y n: o

VIITTAUS: C. U. M. / 19

2 230 h. 36

17/3.36

5	Cu
---	----

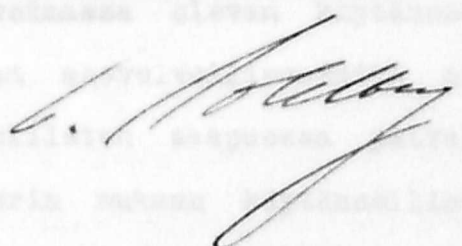
Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti n:o 2.

Lähetystö lähettää oheisena kunnioittaen raporttinsa n:o 2, jonka aiheena on:

Hollannin suhtautuminen Saksan tapahtumiin.

V.a. Asiainhoitaja:

H A A G I S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

Salainen.

RAPORTTI n:o 2.

Haagi ssa 12 p:nä maalis kuuta 1936.

2 230 he. 36

17/3.36

Asia: Hollannin suhtautuminen

Saksan tapahtumiin.

5 C11

Eilen illalla pitämässään radiopuheessa pääministeri Collijn ilmoitti hallituksen päättäneen Euroopan jännittyneen poliittisen tilanteen takia toistaiseksi lykätä asevelvollisten kotiinpäästön, samalla rauhoittaen kuulioitaan vakuutuksella, että voivat huoleti mennä levolle, koskei mikään vaara tällä hetkellä uhkaa, vaan toimenpide aiheutuu ainoastaan hallituksen varovaisuudesta ja siitä, että voimassa olevan käytännön mukaan talvella palvelleen jalkaväen asevelvollisuus aika päättyisi t.k. 14 päivänä, uusien asevelvollisten saapuessa palvelukseen vasta myöhemmin, ollen pääministerin mukaan käytännöllisempää ja vähemmän huomiota herättävää pitää koolla olevat joukot vähän kauemmin palveluksessa kuin päästää heidät koteihinsa ja ehkä vähän päästä tilanteen ~~ikkunaksi~~ vuoksi olla pakotettu asevelvollisten koollekutsumiseen uudestaan.

Ollessani tänään tšekäläisessä ulkoasiainministeriössä poliittisen osastopäällikön puheilla painosti tämä, että joskaan ei täällä uskota mihinkään välittömään sodan vaaraan kaipa yleinen ulkopoliittinen tilanne sitä, etteivät kasarmit Hollannissa jää miltei kokonaan jalkaväkeä vaille, uusien asevelvollisten saapumista odottaessa ja että ainoastaan tämä seikka

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

oli aiheuttanut p.o. toimenpiteen, johon tänään oli ryhdytty. Kysymykseeni miten Hollannin hallitus suhtautuu Hitlerin aloitteeseen uuden kollektiivisen hyökkäämättömyyspaktijärjestelmän luomiseksi, johon Hollannillekin varattaisiin liittymismahdollisuus (tämän suunnitelman oli Saksan takäläinen lähettiläs lehtien mukaan 7/3 saattanut Hollannin hallituksen tietoon), sain vastauksen, että Saksan hallitus vain oli ilmoittanut olevansa tällaiseen järjestelmään valmis mikäli muut länsivaltiot siihen suostuvat. Mikäli asia kehittyisi näin pitkälle ottaisi Hollannin hallitus epäilemättä tällaisen ehdotuksen tutkittavaksi, silmälläpitäen traditionaalista ulkopolitiikkaansa, jonka päämääränä on säilyttää Hollannin toimintavapaus ja riippumattomuus muiden maiden politiikasta.

Hollannin lehdissä olen nähnyt ja myöskin yksityisiltä tahoilta kuullut selitettävän, että pääministerin puheen ja siinä kosketellun toimenpiteen tarkoituksena on kiinnittää yleisön huomiota siihen nykyisenä aikakautena arveluttavaan aukkoon puolustusjärjestelmässä, joka useampina kuukausina, keväätalvella ja syksyllä, jättää puolustuksen kokonaan vaille kouluutettua jalkaväkeä. Vaikutelmani yllämainitusta keskustelusta ja myöskin pääministerin puheesta sekä siitä, mitä eräiltä mailtakin tahoilta olen kuullut, on kuitenkin se, että kaikista rauhoituksista huolimatta hallituksen taholla ollaan huolestuneita tilanteen johdosta.

Huolestumiseen onkin sangen riittäviä syitä, etenkin huomioottaen puolustuslaitoksen heikkoustilan. Ennen maailmansotaa ja sen jälkeen viimeisiin aikoihin saakka on turvauduttu miltei yksinomaan siihen laskelmaan, että Hollannin mannermaan

loukkaamattomuus on eilinehto Englannin turvallisuudelle niinkuin myös Hollannin Itä-Intian loukkaamattomuus on tarpeellinen Englannin-Intian turvallisuudelle. Maailmansodassa oli Saksalla pääsy Ranskan kimppuun Belgian kautta. Nyttemmin on Belgian itäraja vahvasti linnoitettu, joten vaara, että ^{Saksa/}ensikerralla hyökkää Hollannin kautta on kasvanut.

Hollannin puolustusvoimain tilaan on vasta viime vuonna alettu kiinnittää enemmän huomiota. Tämä sai alkunsa Japanin laajentumispyrkimyksistä idässä ja pelosta, että nämä pyrkimykset suuntautuisivat Hollannin siirtomaihin, joista Japanin lehdistössä viime keväänä ruvettiin puhumaan.

Senjälkeen on Saksassa yhä kasvava militarisointi aiheuttanut sen, että täällä on ruvettu lähemmin tarkistamaan puolustuslaitoksen sotakojeita, jotka on todettu olevan suurimmaksi osaksi ennen-sodanaikaisia ja täysin vanhentuneita. Hallitus jätti sitten valtiopäiville esityksen 53 miljoonan floriinin n.k. wehrfonds'in eli puolustusrahaston muodostamiseksi, joka on käytettävä sotavarusteiden hankintaan. Tämä yhteissumma oli jaettava yli 20 menoarviovuoden, ollen hallituksella oikeus käyttää siitä etukäteen harkintansa mukaan tarpeelliset määrät ja lienee tarkoitus jo kuluvana vuonna sijoittaa 43 miljoonaa floriinia varustuksiin. Ehdotus on ollut käsiteltävänä ja tullut hyväksytyksi 2 kamarissa ja käsitellään parhaillaan ensimmäisessä kamarissa.

Voimassaolevat lait määräävät jalkaväen palvelusajan 8 kuukaudeksi. Puolet kutsutaan palvelukseen keväällä, puolet syksyllä. Ensimmäinen harjoituskausi supistuu kuitenkin viiteen ja puoleen kuukauteen, minkä jälkeen asevelvolliset päästetään

kotiin, ollen kuningattarella kuitenkin oikeus sotatilan tai "muiden erikoisten asianhaarojen vallitessa" pidentää tämän ajan tarpeen mukaan. Seurauksena on, että keväällä, maaliskuussa, syntyy lyhyempi ja syksyllä pitempi aukko, jolloin ei mitään harjoitettua jalkaväkeä eikä polkupyöräjoukkoja ole koossa. Ratsuväellä, tykistöllä ja merivoimilla on pitempi palvelusaika jotapaitsi alipäällystö (kuten tietysti upseeristokin) on monivuotinen. Koko armeijan miehistön lukumäärä on keskimäärin 17.000 miestä, kaikki mukaanluettuna, mutta vaihtelee tämä määrä suuresti. Jalkaväen palvelukseen astuminen tapahtuu ryhmittäin eri ajoilla ja vaihtelee sen lukumäärä (päällystä ja alipäällystä lukuunottamatta) ollen esim. maaliskuun 14 ja 19 päivien välisenä aikana säännöllisesti vain 2600, nousten sittemmin kesällä 10.000 ja laskien jälleen syyskuussa satakuntaan mieheen.

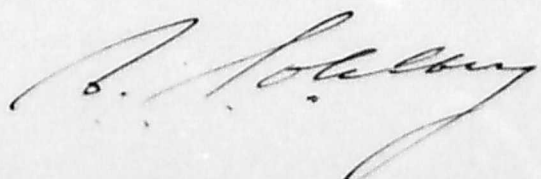
On itsestään selvää, että vaikkakin 17000 miehen armeija ei pystyne kauan estämään voimakasta hyökkäystä ulkoapäin, hallituksen edesvastuu vaatii muutosta järjestelmään, joka supistaa koossa olevat joukot aivan mitättömään määrään. Puhetta on ollut, siitäkkin, että nyt koossa olevien joukkojen sijoituksessa olisi tapahtunut muutoksia. Tämä kuitenkin demontoidaan.

Mikäli koskee Hitlerin lausumaa ajatusta uuden kollektiivisen turvallisuuspaktin soimimisesta lännessä, vastustaa yleinen mielipide täällä selvästi Hollannin yhtymistä tällaiseen järjestelmään. Liberaalien suurin lehti, Nieuwe Rotterdamsche Courant esimerkiksi kirjoittaa siitä, että tällaiseen järjestelmään yhtyminen on Hollannille mahdotonta. Hollanti on

Kansainliiton jäsen, mikä riittää, eikä Hollanti, joka tahtoo pysyä vanhassa itsenäisyys- ja neutralisuuspolitiikassaan halua ryhtyä mihinkään pitemmälle meneviin sitoumuksiin, jossa suhteessa Belgia, jonka turvallisuus voidaan pitää kokonaan Ranskan ulkopoliitikasta riippuvana, on pelottava esimerkki. Mikäli Hollannille taholta tai toiselta ehdotetaan yksistään hyökkäämättömyyssopimusta, joka ei tuota mitään uutta velvollisuutta kuin luopumisesta hyökkäyksestä, voinee Hollanti, joskin/ ilman suurempaa intoa, siihen mennä, mutta mikäli on kysymys garantiasysteemitä muodossa tai toisessa, Hollanti ei voi siihen yhtyä.

Myöskin eduskunnassa (ed. de Brieth) ja eräissä lehdissä kuten katolilaisessa Maasbode'ssa on ääniä kohotettu hyökkäämättömyyssopimuksen solmimisen puolesta Saksan kanssa. Näissäkin lausunnoissa alleviivataan kollektiivisten paktien varjopuolia, jopa niitä vaarojakin, jotka Kansainliiton jäsenyys tuo mukanaan, ja suositellaan bilateraalisia sopimuksia naapurimaitten kanssa.

Mitä tulee Locarnon sopimuksen rikkomisen oikeudelliseen puoleen arvostellaan sitä täkäläisissä lehdissä asiallisesti ja verrattain hillitysti. Yleisesti todetaan, että sopimus on rikkottu ilman laillista syytä sekä noudattamatta sopimuksen sääntämää sovinto- ja välitystuomiomenettelyjä. Toiselta puolen myönnetään, että Saksalle olisi pitänyt aikaisemmin suoda tasa-arvoisuus myös mikäli koski demilitarisoitua vyöhykettä, jonka päämäärän saavuttamiseksi Saksan muuten katsotaan paremmin sopineen pyrkiä uusilla neuvotteluilla kuin sopimuksen rikkomisella.

V.a. Asiainhoitaja:

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C II

ASIA: _____

Haagissa olevan lähetystön raportti n:o 3.

v. a. Asiamies Sahlberg

75-1986

H A A G I S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

J / 230 Pal. D - 36

KIRJELMÄ n:o 349.

11/s-36

Haagi S S A 7 P:NÄ touko KUUTA 19 36.

OSASTO

VIITTAUS: N

5 CII

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti n:o 3.

Lähetystö kunnioittaen oheisena lähettää
raporttinsa n:o 3, jonka aiheena on:

Alankomaiden suhtautuminen kansainliittoon.

V.a. Asiainhoitaja:

H A A G I S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

Salainen.

RAPORTTI n:o 3

3 / 230 Tal. S 36.

Haagi ssa 7 p:nä touko kuuta 1936. 11/5. 36

Asia: Alankomaiden suhtautuminen
kansainliittoon.

5 C 11

Joskaan Alankomaissa viime vuosina ei ole yleensä oltu taipuvaisia odottamaan hyvinkään suuria tuloksia kansainliiton toiminnasta, on Italian ja Abessinian välisen selkkauksen alusta kiinnostuksella seurattu kansainliiton toimintaa risti-riidan lopettamiseksi ja on tämän tehokkuuden puute ja tuloksettomuus herättänyt Alankomaissa paljon pettymystä. Erittäin on lehdissä kiinnitetty huomiota Ranskan kantaan, joka itselleen vaatii kansainliiton kautta mahdollisimman suurta turvallisuutta, mutta tahtoo jättää kaikki pykälät tehottomiksi Abessiniaan nähden. Onpa lehdissä nyttemmin tullut näkyviin arveluja siitäkin, kannattaako pienten maitten enää kuulua kansainliittoon, koska tämä ei tarjoa niille mainittavaa suojaa.

T.k. 6 päivänä oli lehdissä Kööpenhaminasta peräisin oleva sähkösanoma, jossa ilmoitettiin Geneveissä 9/5 kokoutuvaissa Alankomaiden, Skandinavian ja Suomen välisessä neuvottelukokouksessa tulevan käsiteltäväksi m.m. tämä kysymys kannattaako edelleen kuulua kansainliittoon.

Olen asiasta puhunut m.m. tšekäläisen ulkoasiainministeriön kansainliiton osaston päällikön kanssa, joka mainitsi, että kokouksessa on käsiteltävä kokouksen osanottajavaltioiden suh-

JAKELUOHJE:

Tavallinen

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

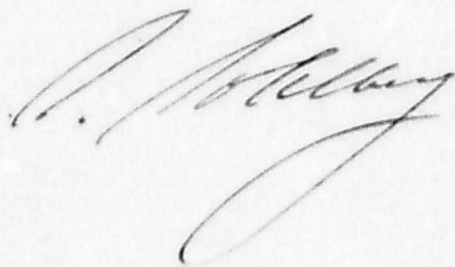
Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

tautuminen kansainliittokysymyksiin yleensä, kuuluen näihin periaatteellisesti ensinmainittukin kysymys, hänen tahtomatta silti sanoa, että täällä olisi tultu niin pitkälle, että kysymys olisi vireillä Alankomaiden luopumisesta kansainliitosta. Ollaan täällä taipuvaisia keskustelemaan kansainliiton peruskirjan 16 pykälän kumoamisen suotavuudesta, koska se on osoittautunut käytännössä tehottomaksi ja se sensijaan voi toisissa tapauksissa vastaisuudessa aikaansaada vaaraakin.

Eräältä tšekäläiseltä lähettiläältä olen kuullut ulkoministeri de Graeff'in maininneen, että hän, tehdessään alotteen yllämainitun ulkoministerikokouksen koollekutsu~~m~~iseksi ennen kaikkea tahtoi pyrkiä siihen, että kansainliiton neuvosto olisi saatava pidättymään hyväksymästä Abessinian suhteen sellaista järjestelmää, joka olisi omiaan vielä enemmän heikentämään kansainliiton avunantoa, koska hän sellaisessa tapauksessa ei tietäisi miten täällä puolustaa yleisen mielihiteen edessä Alankomaiden jatkuvaa pysymistä kansainliitossa.

V.a. Asiainhoitaja:

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C II

ASIA: _____

Haagissa olevan lähetystön raportti n:o 4.

v. a. Asiamiehittäjä Pohlberg

9/5-1936

H A A G I S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

KIRJELMÄ n:o 354.

Haagi S S A 11 P: N Ä t o u k o K U U T A 1936.

VIITTAUS: N

P: N Ä K U U T A 19 P: T T Y n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
N:o 4 / 230 Pal. 1936.		
14/s. 36	52	LIT
RYHMÄ	LUKUSTO	LOPPU
5	C11	

..... Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti n:o 4.

Lähetystö oheisena kunnioittaen lähettää raporttinsa n:o 4, jonka aiheena on:

Suomen valtion vuoden 1928 n.k. kultadollarilaina.

V.a.Asiainhoitaja:

H A A G I S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

Salainen.

RAPORTTI n:o 4.

Haagi ssa 9 p:nä touko kuuta 1936.

Asia: Suomen valtion vuoden
1928 n.k. kultadollarilaina.

14/5-36	50	LII
5	C11	

Amsterdamin pörssikomitean Helsingissä Suomen valtiota vastaan alkuunpanema, v. 1928 kultadollarilainan lunastamista koskeva oikeudenkäynti, josta t.k. 6 päivän Helsingin lehdet pitkälti ovat kertoneet, ei toistaiseksi täällä ole herättänyt mainittavaa huomiota. Takäläisissä päivälehdissä ei siitä tällä haavaa ole näkynyt mainintaakaan.

Kultaklausuulin pätevydestä ovat Hollannin tuomioistuimet viimeisiin aikoihin saakka tehneet hyvinkin toisistaan eroavia päätöksiä. Suurilla öljy-yhtiöillä "Royal Dutch-Schell" ja "Bataafsche" on kummallakin ollut amerikkalaisia kultaklausuulilainoja markkinoilla. Ensimmäistä yhtiötä vastaan Hollannissa vireillepantu oikeusjuttu, jossa vaadittiin maksua kultakurssiin, päättyi alioikeudessa kantajalle myönteisellä, hovioikeudessa kielteisellä ja kassatio-oikeudessa taas myönteisellä tuloksella, viimeksimainitussa tuomioistuimessa sillä perustelulla, että laina oli määrätty maksettavaksi myös Yhdysvaltojen ulkopuolella ja obligatioiden maksupaikkoja järjestetty Alankomaihin. Mitä jälkimmäisen, "Bataafsche"-nimisen yhtiön lainaan tulee, se on lunastettava yksinomaan Yhdysvalloissa ja on tätä yhtiötä vastaan täällä nostettu kultaklausulikanne hylätty eri peruste-

JAKELUOHJE:

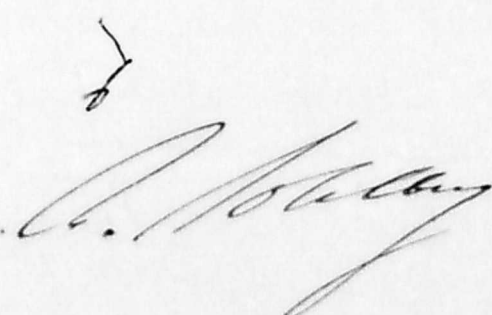
.....
.....
.....

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksiministeriölle.
Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

luilla kaikissa oikeusasteissa.

Hollannin kassatio-oikeuden nyttemmin omaksuman edelläselostetun kannan nojalla kuuluisi p.o. suomalainen laina, jos asia olisi tšekäläisten tuomioistuimien ratkaistavana, kullassa suoritettavien lainojen kategoriaan. Tätänykyä on Hollannissa kuitenkin niin paljon polttavampia taloudellisia kysymyksiä vireillä (m.m. tullee kysymys kultakannan säilyttämisestä omassa maassa jälleen päiväjärjestykselle), joten tuo oikeusjuttu ainakin toistaiseksi tuskin herättänee yleisempää kiinnostusta täällä.

V.a. Asiainhoitaja:

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C II

ASIA: _____

Haagissa olevan lähetysten raportti n:o 5.

n.a. Asiamies Pohlberg

11/5 - 1926.

H A A G I S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

KIRJELMÄ n:o 355.

Haagi S S A 11 P: N Ä t o u k o K U U T A 19 36.

VIITTAUS: N

P: N Ä K U U T A 19 P: T T Y n: o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

5 / 270 Val. 36.	
19/5.36	2
5	C11

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti n:o 5.

Lähetystö kunnioittaen oheisena lähettää raporttinsa
 n:o 5, jonka aiheena on:
Valuuttakysymys Hollannissa.

V.a. Asiamies:

H A A G I S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

Salainen.

RAPORTTI n:o 5

Haagi ssa 11 p:nä touko kuuta 1936.

5 220 Tal. 36.

Asia: Valuuttakysymys Hollannissa.

14/5-36

5 C11

Kysymys kultakannan säilyttämismahdollisuuksista oli viimeksi päiväjärjestyksellä Hollannin eduskunnan kokoontuessa syyskuussa, senjälkeen kuin tämä kysymys osaltaan, joskin epäsuoraan, oli myötävaikuttanut viime heinäkuun hallituspulaan.

Tämänjälkeen on ollut verrattain rauhallista floriinin suhteen. Nyt näyttää kuitenkin valuuttakysymys voivan jälleen tulla aktuaaliseksi, sikäli kuin Ranskan frangin asema heikenee.

Pääministeri Collijn oli, kuten muistettaneen, asettanut floriinin nykyisen kulta-arvon säilyttämisen pääkohtana ohjelmalleen. Kuitenkin hän on tunnetussa viime vuoden tammikuun puheessaan ja sen jälkeen tehnyt sen varauman, että Ranskan mahdollinen luopuminen kultakannasta voi tehdä muutoksen Hollanninkin rahapolitiikassa välttämättömäksi. Senjälkeen kuin Ranskan frangi viimeisten vaalien tuloksen johdosta on ruvennut horjumaan, on hyökkäyksiä tehty Hollannin floriiniakin vastaan. Kuulin Rotterdamsche Bankvereniging'in johtajalta, hra van der Mandelelta, että kultaa oli viety Hollannista 8 miljoonaa floriinia 9/5 päättyvällä viikolla, rauhoittuen rahatilanne kuitenkin jossain määrin sanottuna päivänä.

JAKELUOHJE:

Tavallinen

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

Hra van der Mandele, joka itse kuuluu kultakannan puoltajiin, arveli, että valuuttatilanne tulee tässä kuussa muodostumaan jännittäväksi ja viittasi yllämainittuun, pääministeri Collijn'in Ranskan frangin romahduksen varalta tekemään varaumaan. Hän mainitsi edelleen hra Schachtin hänelle äskettäin sanoneen, että jos Ranskan frangi romahtaa, Saksa-kin aikoo devalvoida. Tässä tapauksessa joutuisivat Sveitsi ja Hollanti jäämään yksin jälelle kultakantaa ja korkeita valuuttojaan puolustamaan, mikä seikka taasen olisi omiaan tuntuvasti lisäämään devaluation kannattajain lukumäärää Hollannissa ja kansanedustajista voitaneen jo lähes puolet pitää devaluationisteina vaikk'eivät mitkään puolueet sellaisinaan ole asettaneet devalvatiota ohjelmalleen.

Vaikkakin tilannetta toistaiseksi täällä arvostellaan rauhallisesti, on näin ollen otaksuttavaa, että Ranskan frangin kohtalo on vaikuttava Hollannin valuuttakysymyksen kehitykseen.

V.a. Asiainhoitaja:

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C II

ASIA: _____

Haagissa olevan lähetystön raportti n:o 6.

v. a. Siainkintje Pohlberg

1076-1936

H A A G I S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

KIRJELMÄ n:o 447.

H a a g i s s a 11 P:NÄ kesä- KUUTA 19 36.

VIITTAUS: _____ N

P:NÄ _____ KUUTA 19 _____ P:TTY _____ n:o _____

VIITTAUS: _____ D. U. M. _____ / _____ 19 _____

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
6 / 220 Jal. 1936		
12/6. 36	9	111
5	C11	

UlkoasiainministeriölLE

ASIA: Raportti n:o 6.

Lähetystö kunnioittaen oheisena lähettää Ministeriölle raporttinsa n:o 6, jonka aiheena on "Hollannin valuuttakysymys ja hallituksen asema".

V.a.Asiainhoitaja:

H A A G I S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

Salainen.

RAPORTTI n:o 6.

H a a g i s s a 10 p:nä kesä kuuta 1936.

Asia: Hollannin valuuttakysymys
ja hallituksen asema.

ULKOASIAINMINISTERIO		
6 / 250 Pal. N. N. J. 6.		
12/6-36	6	1
	OLASTO	
5	CII	

Kuten raportissa toukokuun 11 p:ltä tiedoitin, on Hollannissa valuuttakysymys jälleen päiväjärjestyksellä. Sysäyksen tähän ovat antaneet ennen kaikkea Ranskan tapahtumat.

Sosiaalidemokraatit ovat tähän saakka olleet epäröivällä kannalla devalvointiin nähden. Suurin osa on, luonnollisista syistä, ollut vastustavalla kannalla. Kuta kauemmin nykyinen tilanne on kestänyt sitä selvennäksi on käynyt, että Colijn'in hallituksen deflatiopolitiikka edellyttää yhä uusia palkka-alennuksia. Tämän johdosta on sosialidemokraattisessa puolueessa devalvoinnin kannattajain määrä viime aikoina lisääntynyt.

Jo ennen olivat devalvoinnin kannattajat lukuisimmin edustettuina roomalais-katoolisessa puolueessa, joka on Hollannin suurin puolue. Tämän puolueen johtaja, prof. Aalberse, joka vastustaa devalvointia, on äskettäin siirtynyt tai siirretty puoluejohdosta toisen kamarin puhemieheksi. Puolueen uusi johtaja Goseling kannattaa devalvointia. Puolueessa on tyytymättömyys Colijn'in politiikkaan yhä kasvamassa, erikoisesti siinä ryhmässä, joka edustaa Etelä-Hollannin katoolisia teollisuuspiirejä. Odotetaan, että puolueen enemmistö pian tulee vaatimaan hallituksen rekonstruointia, seurauksella, että florini

JAKELUOHJE:

Tavallinen
.....
.....
.....

Jakeluohjelmalleja:

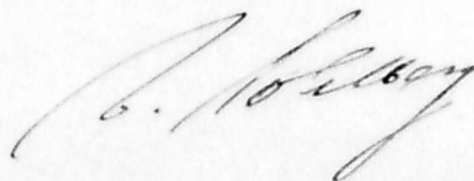
Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksiministeriölle.
Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

putoaa. Goseling tulisi luultavasti uuden hallituksen muodostajaksi. Tällöin on mahdollista, että, mikäli muut nykyisen hallituksen puolueet, siis oikeisto, kieltäytyy menemästä mukaan, katooliset muodostavat hallituksen sosiaalidemokraattien kanssa. Näillä kahdella puolueella olisi enemmistö kansanedustustossa.

Colija'in hallitus on eilen kärsinyt toisessa kamarissa omittuisen äänestystappion. Käsiteltävinä oli kaksi lakia, toinen maakiinteistöhypoteekkikoron säännöstelystä, toinen erinäisten kiinteistömaksujen ja asuntovuokrien lakimääräisestä alentamisesta. Näitä lakeja pykälittäin käsiteltäessä hyljättiin kummankin lain ensimmäinen perustava pykälä, ja asian käsittely lykkääntyi. Hallitus ei tehnyt asiasta luottamusksymystä. Kuitenkin muodostivat nämät lakiehdotukset periaatteellisesti tärkeitä kohtia hallituksen ohjelmassa, päämääränä alentaa elinkustannuksia. Äänestys oli merkillinen ennen kaikkea sikäli, että suurin osa hallituspuolueiden jäsenistä ja katoolinen ryhmä kokonaisuudessaan äänestivät hallitusta vastaan, kun sen sijaan sosiaalidemokraatit ja yleensä hallitusta vastustava vasemmisto äänestivät ehdotusten puolesta. Sinänsä osoittaa tämä äänestys, että hallituksen asema on heikkenemässä. Keskustelun kuluessa oli raha-asiaiministeri Oud painostanut hallituksen aikomusta joka tapauksessa vastustaa vapaaehtoista luopumista kultakannasta.

Kullan pako Alankomaiden pankista on ollut varsin huomattava. Kultavarasto, joka 4/5 oli 710 miljoonaa florinia, oli 8/6 598,4 miljoonaa, joten vähennys 5 viikossa on ollut 111,6 miljoonaa eli 15,7%.

V.a. Asiainhoitaja:

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: ⁸ 5

OSASTO: C11

ASIA: _____

Haagissa olevan lähetystön raportti n:o 7

v. a. Asiamies Lohberg

26/6.1936

H A A G I S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

KIRJELMÄ n:o 501.

H a a g i S S A 26 P:NÄ K e s ä K U U T A 19 36.

VIITTAUS: N

P:NÄ K U U T A 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. 19

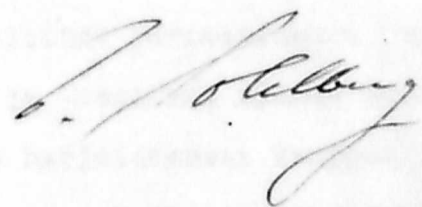
ULKOASIAINMINISTERIÖ		
7 / 231 Pal. O. 1936		
29/6.36	2	
5	C11	

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: R a p o r t t i n o 7 .

Lähetystö kunnioittaen oheisena lähettää Ministeriölle raporttinsa n:o 7, jonka aiheena on "Alankomaiden suhtautuminen pakotteiden lakkauttamiseen".

V.a.Asiainhoitaja:

..... H A A G I SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 7.

H a a g i s s a 26 p:nä kesä kuuta 19.36.

Asia: Alankomaiden suhtautuminen
pakotteiden lakkautumiseen.

ULKOASIAINMINISTERIÖN		
7 / 201 Pal. O. 1936.		
29/c - 36	19	LII
	USA	ASIA
5 C11		

Olen äskettäin puhunut tšekäläisen ulkoministeriön poliittisen osaston päällikön kanssa, joka otsakeasiasta kertoi suurin piirtein seuraavaa:

Alankomaissa on yleinen mielipide pakotteisiin nähden jaettu kolmeen ryhmään. Ensimmäinen ja sangen pieni ryhmä haluaa idealistisista syistä pakotteiden ylläpitämistä edelleen. Toinen ja suurin ryhmä katsoo pakotteiden jatkuvaa ylläpitämistä nyttemmin tuloksettomaksi ja sen vuoksi turhaksi, mistä syistä niistä olisi luovuttava. Näistä syistä on myöskin Alankomaiden hallitus periaatteessa pakotteiden lopettamisen kannalla. Kolmannen ja pienimmän ryhmän muodostavat ne liikemiespiirit, jotka ennen ovat harjoittaneet kauppaa Italian kanssa ja siis egoistisista syistä haluavat pakotteiden viipymätöntä lopettamista.

Vaikkakin Alankomaiden hallitus siis käytännöllisistä syistä kannattaa pakotteiden lakkauttamista yhteisymmärryksessä muitten maitten kanssa, puhuteltavani ei luullut tätä päämäärää voitavan ^{aivan heti} käytännössä toteuttaa, joskin useammat hallitukset sitä periaatteessa kannattavat. Mitä Alankomaihin, kuten useihin muihinkin maihin, tulee on pakotteista aiheutunut erinäisiä vaikeita kysymyksiä, joiden selvittelystä on sovittava Italian hallituksen kanssa ennenkuin pakotteet

JAKELUOHJE:

..... Tavallinen

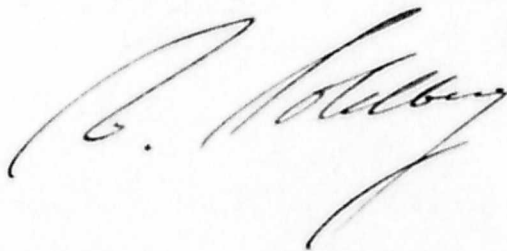
UE 2: A 4.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.
Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

voidaan käytännössä poistaa. Ensinnäkin ilmestyy kysymys aikaisemmissa sopimuksissa molemmiin puolin myönnettyjen kiintiöiden käytöstä, s.o. saadaanko kiintiöt laskea hyväksi pakoteajalta tai joltakulta sen osalta. Toiseksi on Italia pakotteiden johdosta uudelleen järjestänyt tuotantonsa sikäli, että sen teollisuus osaksi ja määrättyihin tuontitaroihin nähden nyt voi täyttää kotimaisen tarpeen. Kolmas tärkeä kysymys on se, missä määrin Italia sodan päätyttyä kykenee maksamaan tuontinsa. Tästä taasen aiheutuu välttämättömyys neuvotella Italian kanssa maksujärjestelystä.

Tämä suhtautuminen pakotekysymykseen ei tiedä sitä, ettei Alankomaissa niin hyvin hallitus kuin yleinen mielipidekin edelleen kannattaisi kansainliittoa ja sen kehittämistä käytännöllisten mahdollisuuksien puitteissa.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C II

ASIA: _____

Haagissa olevan Lähetystön raportti n:o 8.

v.a. Asiantuntija Lohberg

12/8 1936.

H A A G I S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

KIRJELMÄ n:o 611.

Haagi SSA 13 P:NÄ elo KUUTA 1936.

VIITTAUS: _____ N

P:NÄ _____ KUUTA 19 _____ P:TTY _____ n:o _____

VIITTAUS: _____ D. U. M. _____ / _____ 19 _____

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
8	1231	Sal. 11.11.36
17/10.36	50	LRL
	CLASIO	ASIA
5	C11	

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: R a p o r t t i n o 8.

Lähetystö kunnioittaen oheisena lähettää Ministeriölle raporttinsa n:o 8, jonka aiheena on

" Alankomaiden suhtautuminen Ranskan non-interventio-ehdotukseen".

V.a. Asiainhoitaja:

H A A G I S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

Salainen.

RAPORTTI n:o 8.

Haagi ssa 12 p:nä elo kuuta 1936.

Asia: Alankomaiden suhtautuminen
Ranskan non-interventioehdotukseen.

ULKOASIAINM
8 / 23 / 9 al. 5 1936
17/8-36
5 Ek

Ollessani tänään ulkoasiainministeriössä asianomaisen osastopäällikön puheilla, tuli kosketelluksi m.m. Alankomaiden hallituksen suhtautuminen Ranskan ehdotukseen, koskien aseiden vientiä Espanjaan tarkoittavaa kieltoa. Puhuteltavani, jolle Ranskan v.a.asiainhoitaja oli esittänyt tämän ehdotuksen, oli siihen vastanut, että ehdotuksen sananmuoto tuntui vähemmän onnistuneelta ja ettei Hollannin hallitus mielellään myötävaikuttaisi ennakkotapauksen muodostamiseen, joka voisi muissakin vastaisuudessa mahdollisissa tapauksissa olla esteenä aseiden myymiselle tunnustetulle hallitukselle, jonka on taisteltava sisäisiä vihollisia vastaan.

Kuitenkin oli luvattu ottaa Ranskan ehdotus harkinnan alaiseksi siltä varalta, että muitten valtioiden taholta saavuttaa kannatusta. Siihen mennessä oli, voimassa olevan lain-säädännön puitteissa, luvattu huolehtia siitä, ettei aseita eikä lentokoneita toistaiseksi viedä Alankomaista Espanjaan, mikä käytännössä oli helppo toteuttaa, kosk'ei näistä ole Alankomaissa ylimääräisiä varastoja. Pari lentokonetta on näinä päivinä viety ulkomaille, mutta ei Espanjaan, kuten leh-

JAKELUOHJE:

Tavallinen

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

dissä on luultu, vaan Englantiin, erään sikäläisen lentoyhtiön käytettäväksi. x)

Kun lehdissä olleista uutisista saa käsityksen, että Alankomaiden hallituksen vastaus Ranskan ehdotukseen on myönteinen, tämä siis ei pidä kokonaan paikkansa, joskin käytännössä ei täältä sallita sotatarvikkeiden vientiä Espanjaan, vaan on vastaus, mikäli koskee sopimuksen tekoa, välttelevä, ellei käytännöllisistä niin periaatteellisista syistä. Se kuvaa Alankomaiden haluttomuutta sekaantua yleiseurooppalaisiin poliittisiin riitekysymyksiin ja pyrkimystä vastaisuuden varalta säilyttää toimintavapauden.

Lehdissä selostetaan Espanjan tapahtumia sangen puolueettomasti. Omituisuutena mainittakoon, että Alankomaiden Punainen risti oli Kansainvälisen Punaisen ristin välityksellä tarjonnut ambulanssia Espanjan hallitukselle, saaden nyttemmin vastauksen, ettei tällaista apua tarvita. Olisi epäilemättä erheellistä tästä tehdä se johtopäätös, että Hollannin sympatiat Espanjan kansalaissodassa ovat hallituksen puolella, vaan johtunee tarjouksen osoittaminen Espanjan hallitukselle täällä juurtuneesta käsityksestä, että kerran laillisenä ~~xxixituksexx~~ tunnustettua hallitusta kaikesta huolimatta on sellaisena pidettävä.

Va. Asiainhoitaja:

x) Kun tämä oli kirjoitettu oli lehdissä uutinen, että tämä englantilainen toiminiimi kuitenkin oli myynyt koneet Espanjaan.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: CII

ASIA: _____

Haagissa olevan lähetystön raportti n:o 9

v. a. Asiantuntija Sahlberg

17/9 1936.

H A A G I SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

9 / 231 Pal. B : 36.

KIRJELMÄ n:o 672.

Haagi SSA 21 P:NÄ syys KUUTA 1936.

23
19-36

5

i.

VIITTAUS:

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

N

S

11

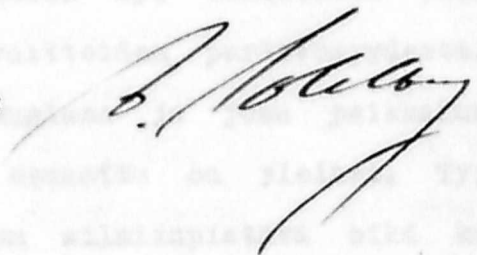
VIITTAUS: D. U. M. 19

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: R a p o r t t i n o 9.

Lähetystö kunnioittaen oheisena lähettää Minis-
teriölle raporttinsa n:o 9, jonka aiheena on
"Prinsessa Julianan kihlaus".

V.a. Asainhoitaja:

H A A G I S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

Salainen.

RAPORTTI n:o 9.

Haagi ssa 19 p:nä syys kuuta 1936.

Asia: Prinsessa Julianan kihlaus.

23/9-36
9 231 Pal. S. : 36.
C 11

Palatessani lomaltani Haagiin parisen päivää ruhtinaallisen kihlauksen julkaisemisen jälkeen oli kaupunki muuttunut tunte-
mattomaksi, kadut olivat täynnä innostunutta yleisöä, jonka
riemuhuutoja kuului aina myöhään yöhön saakka. Ainoatakaan ta-
ltoa ei näkynyt ilman lippua ja tätä menoa on sittemmin jat-
kettu yli viikon, kunnes kihlatut lähtivät täältä Amsterdamiin.

Jos on ulkomailla joltain taholta väitetty, että monar-
kismin aate ja Oranje-Nassaun suvun kansansuosio olisivat Hol-
lannissa laimentumassa, on tässä maassa nyt vallitseva yleinen
riemu parhain todistus tällaisten väitteiden perättömyydestä. Ei
vain Haagissa vaan jokaisessa kaupungissa ja joka paikkakunnal-
la maassa pidetään juhlia, joihin osanotto on yleinen. Tyyty-
väisyys kaikissa kansankerroksissa on silmiinpistävä eikä kukaan
paikan päällä voi olla huomaamatta, että tämä tyytyväisyys joh-
tuu sekä kuninkaalliseen perheeseen kohdistuvasta yleisestä sym-
patiasta että myöskin siitä, että dynastian säilymisestä, joka
näytti uhatulta prinsessa Julianan jäädessä niin kauan naimat-
tomaksi, nyt on vastaisuudessakin parempia toiveita.

Tähän viimeksi mainittuun seikkaan rajoittunee tämän kih-
lauksen poliittinen merkitys. Mitään mainittavaa merkitystä

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

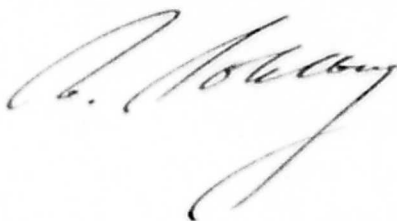
Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoi-
tuksiin.

Alankomaiden ja Saksan välisille suhteille siinä ei nykyoloissa liene. Saksan lähettiläs, jonka tapasin kolmantena päivänä kihlauksen jälkeen, ei ollut silloin vielä edes onnitellut prinssiä tai kirjoittautunut hänen listalleen vaan sanoi odottavansa kunnes prinssi tulisi hänen luokseen käynnille.

Kihlaus on muuten julkaisupäivään saakka pidetty ja pysynyt erittäin salassa; se kuuleman mukaan solmittiin tänä kesänä Sveitsissä. Tuttavuus lienee jo viime syksyltä. Prinssi Bernhard von Lippe - Biesterfeld'in suvusta ovat lehdet tehneet selkoa. Hän on ollut toimesta I.G. Farbenindustriä Pariisin haarakonttorissa. Mikäli olen kuullut aikoi hän kihlauksen johdosta siirtyä sanotun liikkeen Amsterdamin haarakonttoriin, mutta oli kuningattaren kehoituksesta luopunut tästä.

Kuten saatoin havaita 14/9 kuninkaallisessa palatsissa järjestetyssä vastaanotossa prinssi tekee miellyttävän ja intelligentin vaikutuksen. Kihlauksen julkaisemisen jälkeen hän piti radiopuheen hollanninkielellä ja on jo täällä saavuttanut äärettömän kansansuosion. Prinsessa on näkyvästi onnellinen.

V.a. Asiainhoitaja

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C II

ASIA: _____

Haagissa olevan tahetustyön raportti n:o 10.

v. a. Asiamiehittäjä Sahlberg

28/9 1936

H A A G I SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 692.

Haagi SSA 28 P:NÄ syys KUUTA 19 36.

VIITTAUS:

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. 19

ULKOASIAINMINISTERIÖ	
10 / 231 Pal. n:o 36	
1/10 36	?
5	C/11

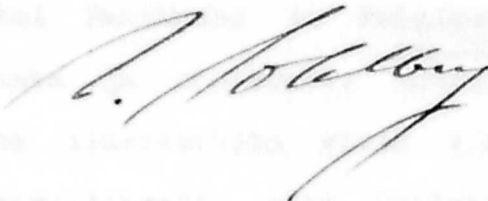
Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti n:o 10.

Lähetystö lähettää oheisena kunnioittaen Ministeriölle raporttinsa n:o 10, jonka aiheena on:

Hollannin luopuminen kultakannasta I.

V.a. Asiainhoitaja:

H A A G I S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

Salainen.

RAPORTTI n:o 10.

Haagi ssa 28 p:nä syys kuuta 1936.

Asia: Hollannin luopuminen
kultakannasta I.

10 231 Sal.	736
1/10-36	
5	0 11

Kuten Haagin lähetystön viime toukokuun raportissa n:o 5 ennustettiin oli Ranskan frangin odotetun romahduksen seurauksena odotettava myöskin muutosta Hollannin hallituksen rahapolitiikkaan, jonka pääkohtana oli kultakannan pysyttäminen.

Senjälkeen olivat täällä loppukesällä sekä hallitus että jossain määrin yleinen mielipide ennättäneet kallistua kultakannan säilyttämiseen päin senkin tapauksen varalta, että Ranska irtautuisi kullasta. Tämä johtui Ranskassa ja Belgiassa kesällä tapahtuneista levottomuuksista ja hintatason noususta.

Ranskan luovuttua kultakannasta ilmoitettiin vielä t.k. 26 päivän takäläisissä aamulehdissä virallisesti, että Hollannin hallitus tässä huolimatta ylläpitää entistä rahapolitiikkaansa, s.o. säilyttää kultakannan.

Senjälkeen saapui tänne samana päivänä illempänä tieto siitä, että Sveitsikin (vastoin takäläisiä odotuksia) luopuu kullasta. Sunnuntaita 27/9 vastaisena yönä hallitus kokoontui tämän johdosta tilannetta uudestaan pohtimaan ja päätti luopua kultakannasta sekä kieltää kullan viennin maasta. Mikäli olen luotettavalta taholta kuullut, tehtiin tämä uusi päätös senjälkeen kuin katolinen puolue, jossa teollisuusintressit ovat

JAKELUOHJE:

Tavallinen

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

vahvasti edustettuina, oli uhannut muussa tapauksessa aikaansaada hallituspulan.

Kuten lähetystö aikaisemmin on tiedoittanut, on suuri osa katolisen puolueen jäsenistä jo kauemman aikaa ollut devalvoinnin kannalla, joskaan tämä ei tähän saakka ole asetettu puolueen ohjelmalle sellaisenaan. Kuten yllä on mainittu olivat Ranskan ja Belgian tapahtumat jonkunverran laimentaneet devalvatiohalua puolueessa, mutta kun Ranskan lisäksi vielä Sveitsikin jätti kultarintaman ja Hollanti jäisi aivan yksin ylläpitämään kultakantaa oli kultakannasta luopumiselle saatu psykologinen lisäperuste, joka osaltaan ratkaisi katolisen puolueen ja sen painostuksesta myös hallituksen kannanoton. Hallituksen taholta oli jo aikaisemmin kultakannan säilyttämistä koskeviissa ohjelmapuheissa lausuttu ~~se~~ varaus sen varalta, että ylivoimaiset tapahtumat, kuten muiden kultamaiden kullasta luopuminen tekisi rahapolitiikan muuttamisen välttämättömäksi. Ranskan ja lisäksi Sveitsin esimerkki riittivät täysikäännöksen perusteluksi, johon Colijn'in hallitus näissä oloissa voi ryhtyä prestigeään menettämättä.

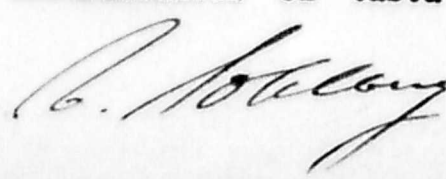
Tänä aamuna radiossa pitämässään puheessa pääministeri Colijn mainitsi, että hallitus vielä t.k. 26 päivänä oli katsonut suotavaksi ja mahdolliseksi ylläpitää kultakantaa. Senjälkeen kun Sveitsi, jonka valtiopankin asema oli vielä vahvempi kuin Hollannin, oli päättänyt luopua kultakannasta, kävi hallitukselle selväksi, ettei jatkaminen ollut enää mahdollinen koska kansainvälinen keinottelu olisi kohdistunut yksinomaan Alankomaiden valuuttaan ja tulos olisi ollut se, että pankki eräiden viikkojen tai kuukausien taistelun jälkeen olisi tullut pakotetuksi

tuntuvasti vähentyneellä kultavarastolla kuitenkin luopumaan setelien lunastamisesta.

Mainintaa ansaitsee se seikka, että Alankomaiden pankin kultavarasto viime ja toissa viikolla oli tuntuvasti lisääntynyt, ollen t.k. 25 päivänä 730 miljoonan floriinin paikkeilla sen oltua kesäkuun alussa alle 600 miljoonan. Lauantaina t.k. 26 päivänä aleni tämä kultavarasto, mikäli olen kuullut, aamuntuntien kuluessa 29 miljoonalla. On ilmeistä, että Alankomaiden pankin ja hallituksen on helpompi hallita valuuttatilannetta kultavaraston säilyessä näin korkeana eli siis 700 miljoonan paikkeilla kuin jos se olisi päässyt tuntuvasti vähenemään.

Radiopuheessaan pääministeri Colijn painosti, ettei nyt tehty päätös kullan vientikiellosta periaatteessa poikkea siitä rahatilanteesta, joka täällä vallitsi maailmansodan aikana ja sen jälkeen vuoteen 1925 saakka. ~~ja jättäisi floriinin kurssissaan~~
~~muuttamaan odotettua tasoa ja jättäisi odotettua tasoa muuttamaan~~
~~jättäisi odotettua tasoa muuttamaan.~~

Kuten tänä aamuna olen sähköttänyt on hallituksen aikomukse-
sena jättää ulkomaisten deviisien kauppa täysin vapaaksi. Huo-
miseksi 29/9 kokoonkutsutuille valtiopäiville on jätettävä useita
lakiehdotuksia, m.m. ehdotus 300 miljoonan floriinin egalisatio-
rahaston perustamisesta, jonka tarkoituksena on toistaiseksi
stabilisoida floriinin kurssia. Mille tasolle tämä kurssi sta-
bilisoidaan on vielä epätietoista. Olen eräiltä tahoilta kuullut
odotettavan, että floriinia aiotaan stabilisoida noin 1/10 punnan
paikkeille. Edelleen on hallitus kaikkiin käytettävissä olevin
keinoin vastustava mahdollista hintojen korottamista. Suuri osa
maatalouden tukemista tarkoittavaa lainsäädäntöä on tästä päi-
västä lukien muutettava.

V.a. Asiainhoitaja:

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C II

ASIA: _____

Haagissa olevan lähetystön raportti n:o II.

v. a. Asiantuntija Lohberg

2/10 1936

H A A G I SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 710.

11 / 231 Pal. 36

Haagi SSA 5 P:NÄ loka KUUTA 19 36 9/10-36

VIITTAUS:

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

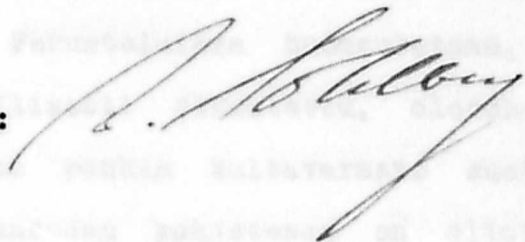
Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti n:o 11.

Lähetystö kunnioittaen oheisena lähettää
raporttinsa n:o 11, jonka aiheena on:

Hollannin luopuminen kultakannasta II.

V.a. Asiamiehittäjä:

H A A G I S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

Salainen.

RAPORTTI n:o 11.

Haagi ssa 3 p:nä loka kuuta 1936.

Asia: Hollannin luopuminen
kultakannasta II.

11 231 Feb 36
9/10-36
5 C/11

Rahapoliittiset toimenpiteet, joihin Alankomaiden hallitus ryhtyi v.k. 26 päivänä (kts. Haagin lähetystön raportti 28/9 n:o 10) ovat syyskuun 29 p:nä saavuttaneet valtiopäiväin hyväksymisen. Seuraavana päivänä julkaistiin lait kullan viennin kiellosta, 300 floriinin egalisatorahaston perustamisesta sekä laki hintojen korotuksen estämiseksi.

vahvistaa
Ensimmäinattu laki/taantuvalla voimalla 26/9 annetun asetuksen, jossa toistaiseksi kiellettiin "kultarahan ja sen tekoainesten" maastavienti, jääden rahaasiainministerille oikeus myöntää poikkeuksia tästä kiellosta. Täytäntöönpanoon nähden saatetaan uudestaan voimaan maailmansodan puhjetessa 3/8 1914 annetun vastaavan lain määräykset. Perusteluissa huomautetaan, että hallitus, olematta siihen laillisesti oikeutettu, olosuhteitten takia ja jottei Alankomaiden pankin kultavarasto suotta supistuisi nyt, samoin kuin maailmansodan puhjetessa on ollut pakoitettu ryhtymään tähän toimenpiteeseen omalla vastuullaan valtiopäivien ollessa hajalla.

Syyskuun 30 päivänä 1936 annettu "laki sisältävä erinäisiä ulkomaiden vekseliä kursseja koskevia poikkeuksellisten olojen johdosta annettuja määräyksiä" säätää perustettavaksi

JAKELUOHJE:

Tavallinen

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

valtion rahaston, jonka päämääränä on vaikuttaa ulkomaisten vekselien kursseihin ulkomaisten valuuttojen ja maksuvälineiden ostamisella ja myynnillä. Valtiovarainministeri oikeutetaan asettamaan tämän rahaston käytettäväksi korkeintaan 300 milj. florinia ja siinä tarkoituksessa asettamaan valtionrahaston velkositoumuksia, joita vastaan Alankomaiden pankki (poikkeuksena voimassa olevasta pankkilaista) oikeutetaan myöntämään valtiolle luottoa. Koroilla veloitetaan tätä rahastoa. Rahaston varat hoitaa Alankomaiden pankki valtiovarainministerin valvonnan alla. Ne kirjataan ja hoidetaan kokonaan erillään pankin kirjanpidosta eikä rahaston tileistä julkaista mitään tiedonantoja. Tämän lain 5 artikla kumoaa toistaiseksi Alankomaiden pankin velvollisuuden lunastaa setelinsä kullassa kunnes siitä annetaan uusia lakimääräyksiä.

Kuten tästä käy selville ja kuten pääministeri Colijn 29/9 toisessa kamarissa pitämässään puheessa ilmoitti, hallitus ei toistaiseksi aio ryhtyä devalvatioon määräämällä uutta kultaparieteettia. Egalisatorahaston kautta hallitus saa käytettäväkseen tehokkaan taisteluvälineen keinottelua vastaan ja mahdollisuuden ehkäistä talouselämälle haitallista liiallista kurssien vaihtelua.

Mitenkä pitkälle florinia lasketaan alenemaan ei liioin etukäteen määrätä. Olen edellisessä raportissani ilmoittanut, että se täällä arvellaan pysähdettävän jotakuinkin 10 florinin paikkeille puntaa kohti. Florinin ylläpitäminen on aina ollut nykyiselle hallitukselle ja suurin piirtein kansanenemmistöllekin prestigekysymys. Vaikkakin hallitus teollisuuspiirien ja suurta osaa niitä edustavan katolisen puolueen painostuksesta sekä

jossain määrin olojen pakosta nyttemmin on antanut perää luopuessaan kultakannasta, on tämä peräytyminen tapahtunut sangen vastahakoisesti. Nykyiseltä hallituksesta ei näin ollen ole odotettavissa, että se laskisi florinia alemmaksi kuin sellaiselle tasolle, että Hollannin teollisuustuotteet jälleen voivat kilpailla maailmanmarkkinoilla ja tämä taso on jo miltei saavutettu edellä käyneen palkkojen ja tuotantokustannusten alentamista tavoittaneen deflatiopolitiikan sekä florinin tähän astisen arvonalennuksen kautta. Keinottelun vastustaminen on kuitenkin helpompaa ellei florinin suhdetta johonkin ulkomaan valuuttaan edeltäkäsinkin kiinnilyödä, ja on hallitus siis toistaiseksi valinnut tämän taktiikan.

Samalla kuin florinin laskusta ulkomaisiin valuuttoihin verrattuna odotetaan helpotuksia viennille, hallitus pyrkii pysyttämään florinin kotimaista ostokykyä. Syyskuun 30 päivänä annettu laki hintakorotusten estämiseksi oikeuttaa hallituksen määräämään sekä tukku- että vähittäiskaupan maksimihintoja kaikille tavaroille ja niinikään säännöstelemään työpalkkoja ja vuokria. Nyt jo on kielletty tärkeimpien ruokatarpeiden hintakorotukset.

Kun useimpien maataloustuotteiden kotimaanhintoja on tähän saakka pysytetty maailmanmarkkinahintoja paljon korkeammalla tasolla kotimaan kulutukseen kohdistuvilla maksuilla on hallituksella mahdollisuus täysin määrätä näiden elintarpeiden hintatason vähentämällä tai korottamalla niistä kannettuja kulutusmaksuja. Voin kulutusmaksu esim. on ollut 95 sentin paikkeil-

la kiloa kohti. Se on nyt alennettu 75 senttiin. Niinikään on hallituksella mahdollisuus useihin kiintiöityihin tavaroihin nähden ehkäistä hinnannousun taipumuksia helventämällä kiintiösuojaa.

Maatalouden avustusjärjestely on asetettu tarkistuksen alaiseksi ja eri tuotantohaaroille myönnetyt avustukset alennetaan sen mukaan kuin vientihinnat florineissa laskettuina kohoavat.

V.a. Asiainhoitaja:

A handwritten signature in dark ink, appearing to be 'P. Helling', written in a cursive style.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C11

ASIA: _____

Haegina oluan lähetyksi raportti n:o 12.

v.a. Asiamies Pohlberg

2/12 1936.

H A A G I S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

KIRJELMÄ n:o 841.

Haagi S S A 3 P: N Ä j o u l u K U U T A 19 36.

VIITTAUS: N

P: N Ä K U U T A 19 P: T T Y n: o

VIITTAUS: D. U. M. 19

12 RJ1 Pal. 36.
7/12-36
51 C11

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti n:o 12.

Lähetystö kunnioittaen oheisena lähettää
raporttinsa n:o 12, jonka aiheena on:
Alankomaat ja saksalais - japanilainen sopimus.

V.a. Asiainhoitaja:

H A A G I S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

Salainen.

RAPORTTI n:o 12.

Haagi ssa 2 p:nä joulukuuta 1936.

12/231 Pal. J6

Asia: Alankomaat ja saksalais-
japanilainen sopimus.

7/12.36

5 C11

Lontoolaisen Evening-Standard lehden äskettäin julkaisema väite, että vasta solmittuun saksalais - japanilaiseen sopimukseen kommunismin vastustamiseksi liittyisi salainen pöytäkirja, jossa m.m. sovitaan Alankomaiden Itä-Intian saarten jakamisesta saksalaiseen ja japanilaiseen intressipiiriin, on täällä herättänyt jonkunverran hämmästyttä.

Kuulin eilen tšekäläisen ulkoasiainministeriön asianomaiselta osastopäälliköltä, että Alankomaiden hallituksella on päteviä syitä siihen käsitykseen, että tuo tieto, jonka Japanin hallitus sitäpaitsi on dementoinut, on kaikkea perää vailla.

Viralliselta taholta on tšekäläisille lehdille sitä ennen huomautettu, että mainittu lehti kuuluu lordi Beaverbrookin sensatiolehtiin ja että tämänkaltaisiin uutisiin on suhtauduttava tavallista suuremmalla pidättyväisyydellä.

Tšekäläiset lehdet ovatkin yleensä asettuneet tähän huhuun nähden epäilevälle kannalle, huomauttaen, että kun Alankomaiden Itä-Intiassa noudattama "avoimen oven politiikka" sallii kaikkien maiden kilpailla sikäläisillä markkinoilla, olisi Hollannille erittäin edullista kilpailla Jaavalla ja Sumatralla, jossa on 50 miljoonaa kuluttajaa, etupäässä saksalaisten kanssa

JAKELUOHJE:

Tavallinen

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

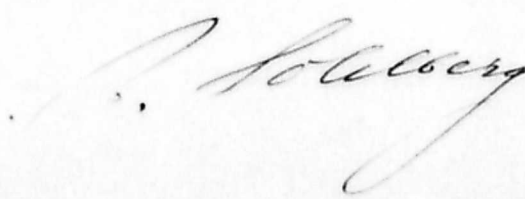
Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

jos siellä sensijaan päästäisiin paljon vaarallisemmasta japanilaisesta kilpailusta, jonka uutisen mukaan vastedes olisi rajoitettava vain muihin harvasti asuttuihin saariin.

Toisessa kamarissa t.k. 1 päivänä eräisiin välikysymyksiin antamassaan vastauksessa ulkoasiainministeri de Graeff, huomautettuaan, että tällä kummallisella aikakaudella, jossa nyt eletään, loppujen lopulta voitaisiin uskoa mitä tahansa, omasta puolestaan lausui, ettei hän mitenkään voi uskoa puheenaolevaan tietoon, jonka hän leimasi tuulesta temmatuksi.

Mikäli siihen mahdollisuuteen tulee, että Alankomaiden hallitusta kehoitettaisiin liittymään Saksan ja Japanin solmimaan kommunismin vastustamista tarkoittavaan sopimukseen, suhtautuu Alankomaiden hallitus tällaiseen sopimukseen kielteisesti kahdesta syystä. Ensinnäkin oli Alankomaiden hallituksen pidätettävä itselleen ratkaistavaksi mihin toimenpiteisiin sen oli oman maan rajojen sisällä ryhdyttävä kommunismin vastustamiseksi. Tämä kanta kuitenkin ei ole estävä hallitusta vaihtamasta muitten hallitusten kanssa kommunismia koskevia tiedoituksia ja ainehistoa. Toiseksi (ja tämä on Alankomaiden ulkopolitiikalle luonteenomaista) Alankomaiden hallitus, kuten Kamari tietää, ei ole halukas solmimaan poliittisia sopimuksia. Mikäli tahdottaisiin väittää, ettei tässä ole kysymys poliittisesta vaan ideologisesti sopimuksesta kommunismin vastustamiseksi lausui ulkoasiainministeri mielipiteenään, että sopimus käytännössä kuitenkin on osoittautuva kohdistumaan valtiota vastaan, jossa tätänykyä kommunismi on vallassa.

V.a. Asiainhoitaja:

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C II

ASIA: _____

Haagissa olevan lähetystön raportti n:o 13.

v.a. Asiantuntija Lohberg

2/12 1936.

H A A G I S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

KIRJELMÄ n:o 842.

13 231 Val. 36.

Haagi S S A 3 P : N Ä j o u l u K U U T A 1 9 3 6 .

7/12-36

VIITTAUS: N

P : N Ä K U U T A 1 9 P : T T Y n : o

5 C 11

VIITTAUS: D . U . M . 1 9

Ulkoasiainministeriö L L E

ASIA: Raportti n:o 13.

Lähetystö oheisena kunnioittaen lähettää
raporttinsa n:o 13, jonka aiheena on:

Kysymys Neuvosto-Venäjän tunnustamisesta.

V.a. Asiainhoitaja:

H A A G I S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

Salainen.

RAPORTTI n:o 13.

Haagi ssa 2 p:nä joulukuuta 1936.

Asia: Kysymys Neuvosto-Venäjän
tunnustamisesta.

7/12-36

5 C11

13 201 Pal. 36.

Ulkoasiainhallinnon menoarviota koskevan valiokuntamietinnön yhteydessä olivat eräät valiokunnan jäsenet esiintuoneet toivomuksen, että hallitus tunnustaisi neuvostohallituksen, perustaen tällaisen toimenpiteen suotavuutta väennin edistämisen kannalta ja huomauttaen, että hallitus nytkin tukee Neuvosto-Venäjän ja Hollannin välisen kauppavaihdon kehittämistä muuten osittain hyvällä menestyksellä kuten esim. sillinviennin suhteen.

Valiokunnan muut jäsenet sensijaan kannattivat hallituksen tähänastisen negatiivisen suhtautumisen jatkamista tähän kysymykseen ja on hallitus vastauksessaan sekä ulkoasiainministeri de Graeff eilen 2 kamarissa pitämässään puheessa ilmoittanut, ettei hallitus katso olevan syytä muuttaa entistä suhtautumistaan tähän asiaan.

Puheessaan herra de Graeff huomautti, ettei mitään uutta ole ilmaantunut tai esiintuotu, joka olisi omiaan

JAKELUOHJE:

Tavallinen

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.
Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

aiheuttamaan muutosta hallituksen kantaan tässä asiassa, lisäksi vielä, ettei häneltä, niin kauan kuin hän on ulkoasiain johdossa, ole odotettavissa mitään ehdotusta tai toimenpidettä diplomaattisten suhteiden jälleensolmimiseksi Neuvostoliiton kanssa.

V.a. Asiainhoitaja:

